

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

протокол засідання вченої ради

ПНПУ імені В. Г. Короленка

№ 9 від 26 березня 2026 р.

Голова засідання вченої ради університету

Олексій ГУРА

Вводиться в дію з 26 березня 2026 р.

Наказ № 9-УР від 26 березня 2026 р.

В.о. ректора Олексій ГУРА

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної
середньої освіти

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ ЛІТЕРАТУР
(УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ) В НУШ**

Полтава – 2026

Розробники:

Ніколенко Ольга Миколаївна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри світової літератури Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

Конєва Тетяна Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Напрямок підвищення кваліфікації: Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 р. № 904)

Термін дії програми: з 26.03.2026 до 26.03.2031 року.

Рецензенти:

Кушнірова Тетяна Віталіївна, доктор філологічних наук, професор кафедри германської філології та перекладу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;

Олейнікова Алла Леонідівна, учитель-методист вищої кваліфікаційної категорії ліцею № 17 «Інтелект» Полтавської міської ради;

Жовта Тетяна Іванівна, старший учитель Полтавської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 4 Полтавської міської ради Полтавської області.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена впровадженням Концепції Нової української школи, яка передбачає оновлення змісту мовно-літературної освіти на засадах інтеграції та компетентнісного підходу. Інтегрований курс літератур спрямований на формування цілісного світогляду учнів, розвиток читацької та культурної компетентностей, уміння осмислювати художні тексти в національному й світовому контекстах.

Програма є важливою для професійного розвитку педагогів, оскільки забезпечує теоретичну підготовку вчителів до ефективної реалізації інтегрованого курсу літератур, сприяє підвищенню фахової та методичної компетентності й відповідає сучасним освітнім потребам Нової української школи.

Цільова група: вчителі української та зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти, які викладають у 5-9 класах ЗЗСО.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: програма реалізується на засадах концепції Нової української школи з урахуванням компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів і передбачає інтеграцію змісту української та зарубіжної літератур з метою формування цілісного уявлення про літературний процес у національному та світовому культурному контекстах; навчання поєднує теоретичне осмислення концептуальних і нормативних засад інтегрованого курсу з аналітичною та рефлексивною діяльністю слухачів, використанням інтерактивних форм роботи та може здійснюватися в очному, дистанційному або змішаному форматах із застосуванням цифрових освітніх ресурсів.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: поглибити розуміння інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) для НУШ; узагальнити теоретичні основи інтегрованого курсу.

Завдання підвищення кваліфікації: розкрити концептуальні засади інтегрованого курсу української та зарубіжної літератур у контексті Державного стандарту базової середньої освіти (2020); ознайомити слухачів із новими модельними навчальними програмами інтегрованого курсу для НУШ (5-6, 7-9 класи); систематизувати теоретичні підходи до інтеграції змісту літературної освіти (культурологічний, компетентнісний, діяльнісний, аксіологічний); охарактеризувати особливості міжпредметної та внутрішньопредметної інтеграції в курсі літератур; проаналізувати принципи добору художніх текстів для інтегрованого вивчення української та зарубіжної літератур; узагальнити сучасні науково-методичні підходи до викладання

інтегрованого курсу літератур у НУШ; сприяти формуванню цілісного бачення літературного процесу як складника світової та національної культури; поглибити розуміння ролі інтегрованого курсу літератур у формуванні читацької, культурної та громадянської компетентностей учнів.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- A1. Мовно-комунікативна компетентність;
- A2. Предметно-методична компетентність;
- B3. Компетентність педагогічного партнерства;
- D1. Здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації: слухачі поглиблюють розуміння нормативної бази і теоретичних засад інтегрованого курсу української та зарубіжної літератур у контексті Нової української школи, удосконалюють уміння інтегрувати зміст навчального матеріалу, аналізувати й інтерпретувати художні тексти, використовувати сучасні педагогічні технології навчання літератури, проектувати освітній процес на засадах компетентнісного, міжкультурного й діяльнісного підходів, а також підвищать рівень фахової та методичної готовності до впровадження інтегрованого курсу літератур у практику роботи ЗЗСО.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: презентація проєкту розробленого фрагменту уроку з елементами компаративного аналізу; підсумковий тест.

Кількість балів за кожним зі структурних елементів загальної оцінки (мінімум – максимум)

Підсумковий тест	Фрагмент уроку з використанням прийомів компаративного аналізу	Презентація	Разом
Правильність відповідей на тестові питання	Якість добору прийомів компаративного аналізу	Здатність публічно представити роботу та обґрунтувати дібраний для презентації матеріал.	
10-20	20-30	30-50	60-100

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат

Вартість: 1500 грн

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Кількість годин				Усього
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	
МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади інтеграції української та зарубіжної					

літератури в Новій українській школі					
Тема 1.1. Нормативна база інтегрованого курсу літератур. Формування ключових компетентностей. Групи результатів навчання.	3		0,5		3,5
Тема 1.2. Модельні навчальні програми з інтегрованого курсу літератур (5-6 класи, 7-9 класи). Робота з обов'язковими і вибірковими компонентами програм.	3		0,25		3,25
Тема 1.3. Сучасні підручники та електронні додатки для базової середньої освіти. Підготовка документації для вчителя.	3		0,25		3,25
Разом за модулем	9		1		10
МОДУЛЬ 2.Методико-практичні стратегії реалізації інтеграції української та зарубіжної літератури в освітньому процесі НУШ					
Тема 2.1 Сучасні підходи до навчання української та зарубіжної літератури в НУШ. Світові теми, мотиви, образи в українській та зарубіжній художній спадщині (порівняльний аспект). Інтерактивні вправи, творчі завдання, проєктна діяльність на уроках літератури.		6	1,5		7,5
Тема 2.2 STEM-орієнтований підхід на уроках української та зарубіжної літератури. Можливості використання міждисциплінарних зв'язків літератури з наукою, технологіями, інженерією, математикою тощо. Застосування цифрових технологій і мультимедійних ресурсів для дослідження та аналізу літературних текстів.		6	1,5		7,5
Тема 2.3. Сучасні ігрові технології та інструменти для оцінювання за групами результатів. Створення проєктів, досліджень та інтерактивних завдань.		3	1		4
Разом за модулем		15	4		19
Підсумкові заходи				1	1
Усього	9	15	5	1	30

Програма складається з 2 модулів та 6 взаємопов'язаних тем та передбачає аналітично-рефлексивну діяльність слухачів, спрямовану на осмислення теоретичних засад інтегрованого курсу літератур у контексті НУШ.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники – 20 балів. Прохідний бал – 10. Також на підсумковому заході учасники курсів презентують результати завершеного проєкту – представляють власний фрагмент уроку. Учасники, які успішно пройшли навчання, склали підсумковий тест, презентували результати проєкту, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 24 год — аудиторна робота, 5 год — самостійна робота, 1 год — контрольні заходи.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади інтеграції української та зарубіжної літератури в Новій українській школі

Тема 1.1. Нормативна база інтегрованого курсу літератур. Формування ключових компетентностей. Групи результатів навчання.

Тема 1.2. Модельні навчальні програми з інтегрованого курсу літератур (5-6 класи, 7-9 класи). Робота з обов'язковими і вибірковими компонентами програм. Вимоги до результатів навчання учнів.

Тема 1.3. Сучасні підручники та електронні додатки для базової середньої освіти. Підготовка документації для вчителя (навчальна програма, сітка годин, календарно-тематичне планування та ін.).

МОДУЛЬ 2. Методико-практичні стратегії реалізації інтеграції української та зарубіжної літератури в освітньому процесі НУШ

Тема 2.1. Сучасні підходи до навчання української та зарубіжної літератури в НУШ. Світові теми, мотиви, образи в українській та зарубіжній художній спадщині (порівняльний аспект). Зв'язки літератури з іншими видами мистецтва. Інтерактивні вправи, творчі завдання, проєктна діяльність на уроках літератури (фрагмент уроку).

Практичне заняття спрямоване на компаративний аналіз тем, мотивів, художніх образів персонажів у творах української і зарубіжної літератури як вияву міжкультурної взаємодії та входження національної літератури в загальносвітовий контекст, розкриття особливостей їх національної інтерпретації. Особлива увага приділяється формуванню навичок порівняльного аналізу художнього тексту й укладанню фрагмента уроку,

розвитку культурної й читацької компетентності з опорою на новітні технології навчання.

Тема 2.2. STEM-орієнтований підхід на уроках української та зарубіжної літератури. Можливості використання міждисциплінарних зв'язків літератури з наукою, технологіями, інженерією, математикою, мистецтвом тощо. Застосування цифрових технологій і мультимедійних ресурсів для дослідження та аналізу літературних текстів (фрагмент уроку).

Практичне заняття спрямоване на підготовку та представлення фрагменту уроку (презентації до уроку) інтегрованого курсу літератур із використанням прийомів інтегрованого аналізу. У процесі роботи слухачі простежують міждисциплінарні зв'язки літератури з іншими предметами, структурують навчальний матеріал та обґрунтовують доцільність використаних методичних прийомів для формування читацької, культурної й критичної компетентностей.

Тема 2.3. Сучасні гейміфікаційні технології та інструменти для оцінювання за групами результатів. Створення проєктів, досліджень та інтерактивних завдань.

Практичне заняття передбачає оволодіння навичками сучасних гейміфікаційних технологій та інструментів для оцінювальної діяльності за групами результатів – (фрагмент уроку).

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

- 1.Розроблення сітки годин, навчальної програми і календарно-тематичного планування на підставі модельної навчальної програми для 5-9 класів.
- 2.Розроблення мотиваційних карток для оцінювання прогресу учнів.
- 3.Створення системи завдань для формувального оцінювання з інтегрованого курсу літератури для 5-6 класів.
- 4.Створення системи завдань для формувального оцінювання з інтегрованого курсу літератури для 7-9 класів.
- 5.Порівняльна характеристика тем, мотивів, образів персонажів (на матеріалі творів для 5-9 класів) – фрагмент уроку.
- 6.Порівняння жанрів української та зарубіжної казки (за вибором).
- 7.Культурологічний аналіз літературних напрямів і течій (за вибором).
- 8.Створення таблиць, схем міждисциплінарних зв'язків літератури з іншими предметами із використанням цифрових технологій і мультимедійних ресурсів – фрагмент уроку.

9. Розробка мультимедійного проєкту: зв'язки літературних творів з іншими видами мистецтва (за вибором) – фрагмент уроку.
10. Вправа «Конструюємо компетентнісно орієнтоване завдання». Визначити послідовність етапів створення завдання, обґрунтувати вибір.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Державний стандарт базової середньої освіти (2020). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoi-serednoi-osviti-i300920-898>

Основна література

1. Ніколенко О.М. та ін. Модульна навчальна програма із зарубіжної літератури для 5-9 класів.
2. Ніколенко О.М. та ін. Модульна навчальна програма з інтегрованого курсу літератури для 7-9 класів.
3. Zhao, D., Nikolenko, O., Zhdanova-Nedilko, O., Nikolenko, K. Peculiarities of the Psychological and Professional State of Ukrainian Teachers during the War and the Potential of Morita Therapy for Their Recovery. *Витоки педагогічної майстерності. Серія «Педагогічні науки»*. 2024. Вип. 34. С. 73–80. URL: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2024.34.317989>
4. Гриньова М., Ніколенко О., Вотсон К., Зуєнко М., Педерсен Р., Когут І. Віртуальна академічна мобільність із застосуванням технологій COIL: розробка курсу та його оцінювання студентами ПНПУ імені В. Г. Короленка та Копенгагенського університету (Данія). *Витоки педагогічної майстерності*. 2024. № 33. С. 59–65. <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2024.33.309948>
5. Орлова О. Методика навчання зарубіжної літератури: навчально-методичний посібник. Полтава: ПНПУ, 2023. 130 с.

Додаткова література

1. Балік А. Трансформація освіти України: роль ІІІ в цифрову епоху. *Вища освіта України*. 2025. № 1. С. 12–18.
2. Будний В., Ільницький М. *Порівняльне літературознавство: Підручник*. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.

3.Гладун В. Образи між рядками: ШІ як співтворець літератури. *Літературна освіта*. 2025. № 2. С. 32–37. URL: <https://doi.org/10.33989/3083-6387.2025.2.329675> .

4.Інтерактивні технології як засіб реалізації змісту мовно-літературної освітньої галузі в умовах НУШ : посіб. для здобувачів вищої освіти / уклад.: Н. Степаненко, С. Олійник, О. Палеха ; Полтав.нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Психолого-пед. ф-т. Полтава : Сімон, 2020. 126 с.

5.Корицька Г., Богдзієвич С. Можливості інтеграції елементів медіадидактики у шкільному мовно-літературну освіту. *Український педагогічний журнал*. 2021. № 4. С. 171–179.

6.Кравченко А. І. Театр і кіно в епоху штучного інтелекту: інтерактивні моделі гейміфікації. *Культурологічний альманах*. 2025. № 1. С. 337–344. URL: <https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/564/527>

7.Наливайко Д. С. *Компаративістика й історія літератури*. К. «Аста» publishers, 2009. 425. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text>